

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

De audacia. Qu[a]estio 127.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

Ethicorum ponit impaviditatem fortitudini oppo-
sitam.

RESPONDEO dicendum, quòd sicut supra
dictum est *, fortitudo est circa timores & audacias. q. 123. a.
3.
Omnis autem virtus moralis ponit modum rationis
in materia circa quam est. Vnde ad fortitudinem
pertinet timor moderatus secundum rationem, ut sci-
licet homo timeat quod oportet, & quando oportet;
& similiter de alijs. Hic autem modus rationis cor-
rumpi potest sicut per excessum, ita & per defectum.
Vnde sicut timiditas opponitur fortitudini per exces-
sum timoris, in quantum scilicet homo timet quod
non oportet, vel secundum quod non oportet: ita
etiam impaviditas opponitur ei per defectum timo-
ris, in quantum scilicet aliquis non timet quod oportet
timere.

Ad primum ergo dicendum, quòd actus fortitu-
dinis est timorem sustinere & aggredi, & non qua-
litercumque, sed secundum rationem: quod non fa-
cit impavidus.

Ad secundum dicendum, quòd impaviditas ex sua
specie corrumpit medium fortitudinis: & idè directe
opponitur fortitudini. Sed secundum suas causas nihil
prohibet quin opponatur alijs virtutibus.

Ad tertium dicendum, quòd vitium audaciæ op-
ponitur fortitudini secundum excessum audaciæ, im-
paviditas autem secundum defectum timoris. Forti-
tudo autem in vtraque passione medium ponit. Vnde
non est inconueniens, quòd secundum diuersa, habeat
diuersa extrema.

QVÆST. CXXVII.

De Audacia, in duos articulos diuisa.

¶ Einde considerandum est de audacia.

D ¶ Et circa hoc queruntur duo.

¶ Primo, vtrum audacia sit peccatum?

¶ Secundo, vtrum opponatur fortitudini?

Virum audacia sit peccatum?

640

*lib. 31. c.
18. circa
fin.**li. 6. c. 9.
som. 5.**1. 2. q. 45
ar. 2.**q. 123. a.
3. ar. 2.
1. 23. a. 1
ar. 3. ar.
q. 45.**li. 7. c.
som. 5.*

AD primum sic proceditur. Viderur, quòd audacia non sit peccatum. Dicitur enim Iob 39. de equo, per quem designatur bonus prædicator, secundum Gregor. in Moral. * quòd audacter in occursum pergit armatis. Sed nullum virum cedit in commendationem alicuius. Ergo esse audacem non est peccatum.

¶ 2 Præterea, Sicut Philosophus dicit * in 6. ethic. oportet consiliari quidem tardè, operari autem velociter consiliata. Sed ad hanc velocitatem operandi iuvat audacia. Ergo audacia non est peccatum, sed magis aliquid laudabile.

¶ 3 Præterea, Audacia est quædam passio quæ causatur à spe, vt supra habitum est *, cum de passionibus ageretur. Sed spes non ponitur peccatum, sed magis virtus. Ergo nec audacia debet poni peccatum.

SED contra est, quòd dicitur Eccles. 8. Cum audace non eas in via, ne fortè grauet mala sua in te. Nullius autem societas est declinanda, nisi propter peccatum. Ergo audacia est peccatum.

RESPONDEO dicendum, quòd audacia sicut supra dictum est *, est quædam passio. Passio autem, quandoque quidem moderata est secundum rationem, quandoque autem caret moderatione, vel per excessum, vel per defectum: & secundum hoc est passio vitiosa. Sumuntur autem quandoque nomina passionum à superabundantia. Sicut ira dicitur non quæcumque, sed superabundans, prout scilicet est vitiosa. Et hoc etiam modo audacia per superabundantiam dicitur, esse peccatum.

Ponitur primum ergo dicendum, quòd audacia ibi sumitur secundum quod est moderata ratione. Sic enim pertinet ad virtutem fortitudinis.

Ad secundum dicendum, quòd operatio festina commendabilis est post consilium, quod est actus ratio-
nis, sed si quis ante consilium vellet festinè agere, non

non esset hoc laudabile, sed vitiosum. Esset enim quædam præcipitatio actionis: quod est vitium prudentiæ oppositum, ut supra dictum est *. Et ideo audacia quæ operatur ad velocitatem operandi, in tantum laudabilis est, in quantum a ratione ordinatur. 9.53. a.3

Ad tertium dicendum, quod quædam vitia innominata sunt, & similiter quædam virtutes, ut patet per Philosophum * in 4. Ethicor. Et ideo oportuit in quibusdam passionibus uti nomine virtutum & vitiorum. Præcipue autem illis passionibus utimur ad vitia designanda, quarum obiectum est malum: sicut patet de odio, timore, & ira, & audacia. Spes autem & amor habent bonum pro obiecto: & ideo magis eis utimur ad designanda nomina virtutum. li. 4. c. 4.
6. & 7.
10. 1. li. 2.
c. 7. à me.

ARTIC. II.

Utrum audacia opponatur fortitudini?

648

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod audacia non opponatur fortitudini. Superfluitas enim audaciæ videtur ex animi præsumptione procedere. Sed præsumptio pertinet ad superbiam, quæ opponitur humilitati. Ergo audacia magis opponitur humilitati quam fortitudini.

¶ 2. Præterea, Audacia non videtur esse vituperabilis, nisi in quantum ex ea provenit vel nocumentum aliquod ipsi audaci, qui se periculis inordinatè ingerit; vel etiam alijs, quos per audaciam aggreditur, vel in pericula præcipitat. Sed hoc videtur ad iniustitiam pertinere. Ergo audacia secundum quod est peccatū, non opponitur fortitudini, sed iustitiæ.

¶ 3. Præterea, Fortitudo est circa timores & audacias, ut dictum est *. Sed quia timiditas opponitur fortitudini secundum excessum timoris, habet aliud vitium oppositum timiditati secundum defectum timoris. Si ergo audacia opponatur fortitudini propter excessum audaciæ, pari ratione opponetur ei aliquod vitium propter audaciæ defectum. Sed hoc non inuenitur. Ergo nec audacia debet poni vitium oppositum fortitudini. q. 123.

SED

li. 2. e. 7. SED contra est, quod Philosoph. * in 2. & 3. Ethic. ponit audaciam fortitudini oppositam.

li. 3. c. 7. 10. 5. RESPONDEO dicendum, quod sicut supra dictum est * ad virtutem moralem pertinet modum rationis seruire in materia circa quam est. Et ideo omne vitium quod importat immoderantiam circa materiam alicuius virtutis moralis, opponitur illi virtuti morali, sicut immoderatum moderato. Audacia autem secundum quod sonat vitium, importat excessum passionis, qui audacia dicitur. Vnde manifestum est quod opponitur virtuti fortitudinis, quæ est circa timores

q 113 a. & audacias, vt supra dictum est *.

3. Ad primum ergo dicendum, quod oppositio vitij ad virtutem non attenditur principaliter secundum causam vitij, sed secundum ipsam vitij speciem: & ideo non oportet quod audacia opponatur eidem virtuti cui opponitur præsumptio, quæ est causa ipsius.

Ad secundum dicendum, quod sicut directa oppositio vitij non attenditur circa eius causam, ita etiam non attenditur secundum eius effectum. Nocentum autem quod prouenit ex audacia, est effectus ipsius. Vnde nec etiam secundum hoc attenditur audaciæ oppositio.

Ad tertium dicendum, quod motus audaciæ consistit in Inuadendo id quod est homini contrarium: ad quod natura inclinatur, nisi in quantum talis inclinatio impeditur per timorem patiendi nocentum ab eo. Et ideo vitium, quod excedit in audacia, non habet contrarium defectum, nisi timiditatem tantum. Sed audacia non semper concomitatur tantum defectum timiditatis: quia sicut Philosophus dicit * in 3. Ethic. audaces sunt præuolantes, & volentes ante pericula, sed in ipsis discedunt, scilicet præ timore.

* c. 7. non multu a f. 10. 5.

QVÆST. CXXVIII. De partibus fortitudinis.

D E inde considerandum est de partibus fortitudinis.

¶ Et